

ДОКЛАД

№3/25.09.2025 г.

за извършен вътрешен одит

Код документа:	ЦКА/ДВО_ПО-03_ГПВО-01_25
Период на одита:	25 септември 2025 г.
Място на одита:	СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Критерии за одит:	• стандарти ESG • приложимите вътрешни и външни нормативни документи • изискванията на НАОА • утвърдените документи от системата за управление на качеството на СА „Д. А. Ценов“, касаещи проверяваните звена • Изисквания от стандарт ISO 9001:2015
Одитен екип:	1. Доц. д-р Л. Илиева – водещ одитор

Докладът е изготвен от:	доц. д-р Любка Илиева – водещ одитор	_____
		(подпис)
Докладът е представен на и приет от:	доц. д-р Искра Пантелеева Директор ЦКА	_____
		(подпис)
	доц. д-р Светослав Илийчовски Заместник-ректор "Учебна дейност и акредитация"	_____
		(подпис)

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

Настоящият доклад е изготвен на основание на Годишен план за вътрешните одити в СА „Д. А. Ценов” - ЦКА/ГПВО-01_25, организирани съгласно ISO 9001:2015, „Управление на риска” и елемент „Управление на документи и записи“.

Докладът съдържа оценка на управленските, основните и спомагателните процеси, свързани с управлението и поддържането на качеството на обучението в образователна и научна степен (ОНС) „доктор“, ПН 3.7 Администрация и управление и ПН 3.8 Икономика в редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение и тяхното съответствие с действащите правила и процедури във вътрешните и външните нормативни актове. Одитът се проведе чрез фактическа оценка на качеството на докторските програми „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“, „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално дело)“, „Политическа икономия“, „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“, „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“, „Статистика и демография“, „Световно стопанство и международни икономически отношения“, „Приложение на изчислителната техника в икономиката“, „Планиране“, „Маркетинг“, „Икономика и управление (търговия)“, „Икономика и управление (индустрия)“, „Икономика и управление (аграрна икономика)“, „Икономика и управление (туризъм)“, „Социално управление“, „Организация и управление извън сферата на материалното производство (публична администрация)“, адекватността на учебните ресурси, учебната документация и учебните дейности в обучението и администрирането на учебния процес.

Процесният одит обхваща оценка на съответствието на процеса „Управление на учебната дейност“ при обучението в образователна и научна степен „доктор“ по докторските програми от професионални направления 3.8 Икономика и 3.7 Администрация и управление с:

- адекватността на учебните ресурси, учебната документация, учебните дейности и администрирането на обучението;
- изискванията на действащите нормативни актове – Закона за висшето образование (ЗВО), Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“;
- степента на изпълнение на препоръките, формулирани при предходната акредитация на докторските програми от Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА).

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

1. Увод

На основа Годишния план за вътрешни одити на СУК (ЦКА/ГПВО-01/2025) и План за одит (ЦКА/ПО-03/2025) са проведени срещи на одитора с представители на одитираните звена, съгласно Заповед №873/15.09.2025 г. на Ректора на СА.

Стопанска академия разполага с вътрешна нормативна уредба за осъществяване на обучението в ОНС „доктор“ като трета степен на висше образование, съгласно Болонския процес. Разработеният Правилник за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ ясно очертава процеса по „Управление на учебната дейност“ в ОНС „доктор“ и напълно съответства на Закона за висшето образование (ЗВО), Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и Правилника за дейността на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

В Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“, оперативните документи, работните инструкции и процедурите по администриране и обслужване на учебната дейност от отдел „Докторантура и академично развитие“ (ДАР) са очертани процесите по прием и обучение, по управление на учебната документация и по управление на учебната натовареност в ОНС „доктор“.

Конкретни административни функции във връзка с обучението на докторантите имат катедрите, към които се водят съответните докторски програми, а администрирането на учебния процес се извършва от отдел ДАР.

2. Цел, задачи и технология на одита

Цел на одита: *оценка на дейностите, свързани с управлението и поддържането на качеството на обучението в ОНС „доктор“ и тяхното съответствие с действащите правила и процедури във вътрешните и външните нормативни актове.*

Задачите на одита са дефинирани така:

- проверка на учебните ресурси, учебната документация, учебните дейности и администрирането на обучението в ОНС „доктор“;
- проверка на съответствието на обучението в докторските програми с изискванията на Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“;
- мониторинг относно наличието на устойчивост в изпълнението на препоръките, направени при предходната акредитация от НАОА.

Технологията на процесния одит включва анализ и преценка на **степента на съответствие** на обучението в докторските програми в ПН 3.8 Икономика и ПН 3.7 Администрация и управление с действащите правила и процедури по вътрешните и външните нормативни актове. В извадката бяха включени всички акредитирани докторски програми в ПН 3.8 Икономика и ПН 3.7 Администрация и управление, по които Стопанска академия провежда обучение и отдел „ДАР“.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

Оценката на докторските програми е извършена въз основа на събиране на първична информация за администрацията, обслужването, организацията и управлението на обучението в ОНС „доктор“.

3. Констатации от одита

3.1. Общи констатации

Административното обслужване на процесите по развитие на академичния състав се осъществяват от обособено структурно звено – отдел „Докторантура и академично развитие” (ДАР), съгласно Правилника за дейността на Стопанска академия (ПДСА). Длъжностното лице в отдела отговаря за прилагане на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилник за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“. В отдела се създава и съхранява архив на всички документи за отделните процедури за придобиване на научни степени „доктор“ и „доктор на науките“. Отдел ДАР изготвя и съхранява досиетата на кандидатите по отделните конкурси, които се съхраняват, съгласно вътрешните правила за академичния архив. Отдел ДАР изпраща в Националния център за информация и документация (НАЦИД) информация за конкурсите за научните степени и за академичните длъжности. Отдел ДАР депозира дисертациите в Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в двуседмичен срок от присъждането на образователната и научна степен „доктор“, съответно на научната степен „доктор на науките“.

Обучението на докторанти в Академията се извършва по докторски програми в професионални направления и научни специалности, получили акредитация от НАОА за обучение в образователна и научна степен „доктор“. Обучението за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ се осъществява в редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение, финансирано от държавата, от докторанта или от трета страна.

Към момента на извършване на одита в Стопанска академия се обучават 133 докторанти (86 редовна форма на обучение, 39 в задочна форма на обучение и 8 в самостоятелна форма на обучение), като от тях 12 са граждани на чужди държави.

Обучението на докторантите се осъществява въз основа на учебна документация, която включва: квалификационна характеристика на докторската програма, учебен план на докторската програма, индивидуален учебен план за обучение на докторанта, както и учебни програми на всички дисциплини, курсове и семинари, заложиени в учебния план на докторската програма и в индивидуалния учебен план на докторанта.

Препоръката, свързана с необходимостта от изготвяне на инструкция за попълване на индивидуалния учебен план, е изпълнена чрез въвеждане на по-ефективен инструмент – осигурен е централизиран достъп до образци на документите и Стандарта за разработване на учебна документация за всички преподаватели и докторанти. Това решение гарантира единен подход, яснота и съгласуваност при изготвянето и актуализирането на индивидуалните учебни планове.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

Образците на учебната документация са публикувани в раздел „Обучение“; „доктор“ и се поддържат актуални от отдел „Докторантура и академично развитие“ (ДАР), така че да съответстват на Вътрешните правила за разработване, оценяване, актуализиране и одобряване на учебна документация в ОКС „бакалавър“, ОКС „магистър“ и ОНС „доктор“, както и на Стандарта за разработване на учебна документация и разпределение на дейностите за срока на обучение в ОНС „доктор“.

Обучението в докторските програми включва следните дейности със задължителен, избираем или факултативен характер: изпити от докторантски минимум; посещение и участие в курсове и семинари; научноизследователска и публикационна дейност; участие в научни форуми (национални и/или международни); участие в проекти (национални и/или международни); участие в международна мобилност; педагогическа, експертна и/или консултантска дейност; разработване и обсъждане на дисертация; предварително обсъждане на докторска дисертация. Разпределението на дейностите, за срока на обучението, се извършва в индивидуалния учебен план. Индивидуалният учебен план, при обучение в редовна, задочна или дистанционна форма, се изготвя от докторанта и научния му ръководител, обсъжда се в съответната катедра и се утвърждава от Факултетния съвет. Всички учебни програми за дисциплините, включени като изпити по докторантския минимум; за задължителните семинари и за факултативните курсове се утвърждават от Факултетния съвет на основното за докторската програма звено. Докторантите полагат два изпита от докторантски минимум, като поне единият от тях се определя в зависимост от тематичната насоченост на дисертацията.

За учебната 2023/2024 година е проведено проучване на удовлетвореността на докторанти и техните научни ръководители от всички 16 докторски програми, предлагани в СА „Д. А. Ценов“, като са обработени общо 115 анкети. В наблюдението са обхванати: 59 докторанти и 56 научни ръководители, като са представени оценките общо за всички докторски програми и отделно за двете професионални направления. Оценката на удовлетвореността на докторантите е структурирана в четири области: материална база и информационни ресурси; административно обслужване; организация на обучението; мотивация, обучение, резултати. Оценката на удовлетвореността на преподавателите е структурирана в три области: обучение в докторската програма; материална база; отношение между научен ръководител и докторант. Обобщените резултати от проучването са показали висока степен на удовлетвореност на докторантите и на научните ръководители от организацията, осъществяването и управлението на учебния процес в ОНС „доктор“. Получената оценка за удовлетвореността на докторантите от обучението е 95,59%, а отчетената удовлетвореност на научните ръководители е 96,57%, което показва високо качество на организацията, администрирането и провеждането на обучение в ОНС „доктор“ в Стопанска академия.

В резултат на одита се установи, че катедрите осигуряват равномерно и на високо равнище научно ръководство на обучаваните докторанти, подходяща среда и условия за ползване на материалната база на СА. За научни ръководители се определят само хабилитирани преподаватели с подходяща квалификация, компетенции и опит. Към

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

датата на одита в СА на основен трудов договор са 72 хабилитирани лица (14 професори и 58 доценти), които имат ръководство на докторанти.

Докторантите се атестират от Факултетния съвет в края на всяка академична година, въз основа на представен пред и утвърден от Катедрения съвет отчет за извършените дейности и писмено мнение за работата на докторанта от научния ръководител. През учебната 2024/2025 година са извършени всички предвидени атестирания на докторантите, както и предвиденото докладване за изпълнението на индивидуалния учебен план на редовните докторанти в края на всяко тримесечие.

При одита се установи поддържане на документирана информация за обучението на всеки един докторант както от отдел „ДАР“, така и от обучаващите звена – катедрите. Осъществено е компетентно научно ръководство на отделните докторанти, което е спомогнало за разработване на дисертационни трудове с добра теоретична и практическа насоченост. Това се потвърждава от публикуваните в страницата на Стопанска академия, съгласно нормативните изисквания, рецензии и становища на научните журита, както и от високия процент на успешно приключилите обучението си в ОНС „доктор“ (40% са защитили в срока на докторантурата и 51% отчислени с право на защита в срок до 5 г.).

В процеса на проведения одит се установи, че всички катедри са предприели конкретни и адекватни мерки за изпълнение на получените от НАОА препоръки при акредитацията на развиваните от тях докторски програми.

3.2. Конкретни констатации

<i>Одитирано звено</i>	<i>Положителни констатации</i>	<i>Препоръки и възможности за подобряване</i>
Отдел "Докторантура и академично развитие"	• Администрира се учебния процес в ОНС „доктор“ • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Използва се и се поддържа Система за управление на докторантските досиета	Няма
Катедра "Финанси и кредит"	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно	Няма

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”
ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

Докторска програма: 1. „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“	изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Води се Дипломна книга, регистрираща издадените дипломи от СА	
Катедра "Застраховане и социално дело" Докторска програма: 1. „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално дело)“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Обща теория на икономиката" Докторска програма: 1. „Политическа икономия“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Счетоводна отчетност" Докторска програма: 1. „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Контрол и анализ на стопанската дейност" Докторска програма: 1. Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

Катедра "Статистика и приложна математика" Докторска програма: 1. „Статистика и демография“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Международни икономически отношения" Докторска програма: 1. „Световно стопанство и международни икономически отношения“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Бизнес информатика" Докторска програма: 1. „Приложение на изчислителната техника в икономиката“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Стратегическо планиране" Докторски програми: 1. „Планиране“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
2. Организация и управление извън сферата на материалното производство (публична администрация)“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”
ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

Катедра "Маркетинг" Докторска програма: 1. „Маркетинг“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Мениджмънт" Докторска програма: 1. „Социално управление“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Търговски бизнес" Докторска програма: 1. „Икономика и управление (търговия)“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Индустириален бизнес и предприемачество" Докторска програма: 1. „Икономика и управление (индустрия)“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
Катедра "Аграрна икономика" Докторска програма: 1. „Икономика и управление (аграрна икономика)“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

Катедра "Икономика и управление на туризма" Докторска програма: 1. „Икономика и управление (туризъм)“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти, съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма
---	---	------

4. Заключение от одита

В резултат на извършените одитни дейности и направените оценки могат да бъдат формулирани следните **общи изводи**:

Първо, организацията е разработила, внедрила и поддържа ефективна Система за управление на качеството (СУК), която функционира устойчиво и се усъвършенства непрекъснато. Процесите и техните взаимодействия са ясно дефинирани и осъществявани в съответствие с действащите вътрешни и външни изисквания, включително националните нормативни документи и критериите на НАОА за програмна акредитация на докторските програми в направления ПН 3.8 Икономика и ПН 3.7 Администрация и управление.

Второ, висшето ръководство и обучаващите катедри демонстрират добро познаване на потребностите и очакванията на обучаемите. Провежда се системно наблюдение и анализ на тяхната удовлетвореност и на качеството на образователния процес. Идентифицирани са рисковите фактори, които могат да повлияят върху съответствието на образователните продукти с нормативните изисквания, като се предприемат адекватни превантивни и корективни мерки.

Трето, Стопанска академия е осигурила необходимите човешки и инфраструктурни ресурси, както и подходяща образователна и научна среда, гарантираща високо качество на обучението в образователна и научна степен „доктор“.

Четвърто, разработени и прилагани са процедури за планиране на приема в ОНС „доктор“, определяне на изискванията към образователния продукт; наблюдение, измерване, анализ и оценка на резултатите от обучението. Налице е ефективна комуникация със заинтересованите страни и функциониращи механизми за управление на несъответствията. Всички дейности, свързани с управлението на качеството, са документиращи, а записите се поддържат и съхраняват, съгласно установените вътрешни правила.

Пето, Академията прилага последователна политика за повишаване на ефективността и ефикасността на СУК чрез писмени процедури за наблюдение, измерване и анализ на учебния процес в ОНС „доктор“. Системно се предприемат действия за усъвършенстване на организацията и повишаване на качеството на обучението по всички акредитирани докторски програми.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО И АКРЕДИТАЦИЯ

При проведения одит **не са констатирани несъответствия** с действащата в страната и в Стопанска академия нормативна уредба, с елементите на стандарта ISO 9001:2015 и с критериите за програмна акредитация на докторски програми в съответствие с ESG. В първичните звена, които осигуряват обучението по докторските програми, няма документирані процедури, свързани с проява на дискриминация или академични измами.

Одитираните дейности и процеси показват ефикасно организиране, администриране и управление на учебния процес в ОНС „доктор“, спазване на нормативните изисквания и предвидените в Системата за управление на качеството в Стопанска академия принципи.